

Istoria Franței

Protoistorie și Antichitate

Prezența umană pe actualul teritoriu al Franței datează încă de acum 1.800.000 de ani. De-a lungul timpului s-au dezvoltat o serie de culturi, printre cele mai cunoscute fiind cea de la Lascaux, fiind datată la 15.000 de ani î.Hr. Neoliticul apare cu 7.000 de ani î.Hr., iar la începutul secolului al IX-lea î.Hr. în regiune apar galii, un trib de origine celtică.

Frontierele Franței moderne se suprapun aproape perfect cu cele ale vechiului teritoriu al Galiei, locuit de către gali. Galia a fost cucerită de către romani în secolul I î.Hr. aici dezvoltându-se o cultură galo-romană prosperă ce a adus Franței un aport important de cultură latină. Creștinismul a prins de asemenea rădăcini în secolele al II-lea și al III-lea d.Hr.

Evul mediu timpuriu

Un secol mai târziu, frontiera estică a Galiei, de-a lungul Rinului, a fost străpunsă de triburi germanice, în principal de către Franci, populație de la care a derivat vechiul nume de Francia. Denumirea modernă, *Franța*, derivă din denumirea domeniului feudal al Capețienilor din jurul Parisului.

Cea mai mare parte din regiunile care formează Franța actuală, au fost aduse sub un conducător unic de către Clovis I în anul 507. Ulterior, regatul franc a cunoscut mai multe dezbinări sub dinastia Merovingiană.

Cea de-a doua dinastie francă, a urmat primei în secolul al VIII-lea întărind considerabil regatul și transformându-l în timp într-un imperiu a fost Dinastia Carolingiană. După moartea lui Carol cel Mare, imperiului Franc este divizat în 3 entități statale: *Francia orientală*, *Francia occidentală* și între ele efemera *Lotharingia*. Partea orientală corespunde entității statale care a devenit mai târziu Germania, pe când cea occidentală corespunde Franței. Din anul 842, prin Jurămintele de la Strasbourg, datează prima atestare a folosirii a două limbi diferite de o parte și de alta a Rinului (germana și romana lingua, protofranceza). Acest text este considerat a cuprinde actul fondator al Franței și al Germaniei.

Descendenții lui Carol cel Mare au condus Franța până în anul 987, când Hugo Capet, Duce de Franța și Conte de Paris, a fost ales drept rege al Franței și a fondat o nouă dinastie.

Perioada Feudală

Descendenții celui din urmă, regii capețieni, au consolidat în mod progresiv *statul regal francez* începând cu finele secolului al X-lea, fondând dinastiile Capet, Valois și Bourbon. Capețienii au condus Franța până în 1792, când Revoluția franceză a pus bazele unei republici, într-o perioadă de schimbări radicale începute pe 14 iulie 1789, o dată cu căderea Bastiliei.

Prestigiul internațional al Franței a crescut spre sfârșitul secolului al XII-lea și pe parcursul secolului al XIII-lea, atingând un apogeu în perioada cruciadelor, sub regele Ludovic cel Sfânt. În perioada regelui Filip II August regele Franței își întinde autoritatea pe întreg teritoriul dintre Pirinei și Canalul Mânecii. Războiul de o sută de ani purtat împotriva Dinastiei Plantagenet ce controla tronul Angliei a umbrit imaginea Franței pe plan internațional, conflictul luând sfârșit la finele secolului al XV-lea cu victoria dinastiei Valois și a dus la consolidarea autorității regale care a devenit incontestabilă în secolele următoare.

Renașterea și absolutismul

Secolul al XVI-lea este marcat de dominația Spaniei ce se unește cu domeniile Dinastiei Habsburgilor, conducători ai Sfântului Imperiu Romano-German. Această nouă putere intră în repetate rânduri în conflict cu regii Franței existând succese de o parte și de alta. Războaiele Religioase marchează sfârșitul secolului al XVI-lea și totodată sfârșitul dinastiei Valois.

Ludovic al XIV-lea

Abia cu venirea lui Henric al IV-lea și Ludovic al XIII-lea cu ministrul său Richelieu, Franța a reușit să iasă din conul său de umbră (1648 și 1659). Perioada care a urmat a fost cea mai fastă din istoria acestei țări. De la regele Ludovic al XIV-lea la Napoleon Bonaparte (1659-1815), Franța a dominat scena internațională pe plan militar, diplomatic și cultural. Această perioadă este marcată și de debutul Imperiului Colonial Francez, dar datorită nehotărârii regelui Ludovic al XV-lea Franța nu reușește să își impună supremația în anumite regiuni ale globului, în detrimentul Imperiului Britanic.

Revoluția și Primul Imperiu

Dificultățile financiare, refuzul reformelor și nerăbdarea poporului au condus la Revoluția Franceză între 1789 și 1799. Acest episod naște în primul rând Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului și duce la promovarea idealurilor de libertate, egalitate și fraternitate. Monarhia absolutistă a luat sfârșit fiind înlocuită de una parlamentară la 3-14 septembrie 1789 care la rândul ei s-a încheiat la 10 august 1792.

Prima Republică a luat ființă la 21 septembrie 1792, prin editarea *Constituției anului I* avînd la conducere un guvern revoluționar. La 22 august 1795 *Constituția celui de-al III-lea an* a instaurat Directoratul, înlocuit prin *Constituția celui de-al VIII-lea an*, 13 decembrie 1799 de către Consulat. Pe 18 mai 1804, în cel de-al XII-lea an al republicii, a luat ființă primul Imperiu sub conducerea lui Napoleon Bonaparte. Acesta, în urma campaniilor sale militare a reușit să controleze cea mai mare parte din Europa, puterea fiindu-i însă consumată de războaiele purtate cu Marea Britanie, Prusia, Austria și Rusia. Episodul se încheie în anul 1815 cu revenirea pe tron a Bourbonilor.

Secolul XIX

În ciuda unei tentative de monarhie constituțională odată cu restaurarea monarhiei în 1815, tensiunile acumulate în timpul domniilor lui Ludovic al XVIII-lea și apoi în timpul lui Carol al X-lea au condus la Revoluția din 1830 în urma căreia Ludovic-Filip I, dintr-o ramură inferioară a familiei Bourbonilor, a fost instaurat ca nou monarh și era susținut de burghezie. Opoziția din partea suporterilor ramurii principale a familiei Bourbonilor, a Bonapartiștilor și a republicanilor a dus la Revoluția franceză de la 1848 ce a instaurat un regim prezidențial, a doua republică franceză.

În data de 2 decembrie 1851, președintele republicii, Louis-Napoléon Bonaparte, nepotul lui Napoleon Bonaparte, organizează o lovitură de stat în urma căreia este numit împărat sub titlul de Napoleon al III-lea. În timpul celui de-al doilea imperiu, Franța cunoaște o dezvoltare industrială puternică, bazată pe o economie liberală. În planul politicii externe, Franța își asigură susținerea din partea Regatului Unit în urma Războiului Crimeii ce îi permite să își alipească regiuni din Piemont (Nisa și Savoia). În ciuda acestui fapt, unele acțiuni ale regimului îi aduc numeroși opozanți interni și externi, iar decizia de a se angaja într-un război contra Prusiei, în 1870, a dus la căderea Imperiului în urma Bătăliei de la Sedan. Pierderea regiunilor Alsacia și Lorena

precum și numeroasele indemnități cerute de către nou formatul Imperiu German au creat un resentiment național puternic.

A treia Republică

În urma căderii Imperiului organizarea statului evoluează către un regim parlamentar cunoscut sub numele de A Treia Republică Franceză. Sub aceasta Franța cucerește un vast Imperiu Colonial în Africa occidentală și ecuatorială (Maroc, Tunisia, Mali, Guineea, Mauritania, Senegal, Coasta de fildeș, Madagascar) și în Indochina.

În urma Primului război mondial Franța iese victorioasă dar suferă pierderi demografice și economice imense. Criza economică și politică din anii 1930 facilitează capitularea Franței la începutul celui de al doilea război mondial în 1940 ce duce la dizolvarea celei de a treia republici și la instaurarea Regimului de la Vichy, regim fascist aliat al Germaniei Naziste aflat sub conducerea Generalului Pétain. Regimul este contestat de către guvernul Franței libere din exil la Londra, sub conducerea generalului Charles de Gaulle, și rezistă până în 1944.

Franța după al doilea război mondial

În urma celui de al doilea război mondial, din data de 27 octombrie 1946 intră în vigoare cea de-A Patra Republică Franceză fondată după principiile celei de a treia republici. Instabilitatea guvernamentală datorată regimului puternic parlamentar cu un număr mare de partide precum și problemele din Imperiul Colonial sub forma războaielor din Indochina și din Algeria au condus la o criză ce a necesitat schimbarea constituției. În ciuda aceste instabilități și a schimbărilor frecvente de guverne, Franța a manifestat o coerență puternică în ceea ce a însemnat construcția europeană, fiind printre principalii susținători ai Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului și apoi a Tratatului de la Roma ce a pus bazele Pieței Comune. De asemenea dezvoltarea industriei nucleare a permis Franței să desfășoare o politică independentă în anii 1960.

Constituția celei de-a cincea republici franceze din 1958, redactată sub influența lui Charles de Gaulle pune bazele unui sistem parlamentar ce se va dovedi mai stabil decât precedentul. Ulterior constituția este modificată și puterile președintelui sunt sporite astfel încât republica este considerată ca fiind semi-prezidențială. Revoltele din mai 1968 au avut importante consecințe asupra situației social-economice și culturale din Franța. Din anii 1950 reconcilierea și apoi cooperarea cu Germania i-au permis

Franței să joace un rol important în cadrul construcției europene, aceasta, în ciuda respingerii Tratatului Constituțional European în mai 2005, fiind considerată o țară partizană conceptului de o Uniune Europeană puternic integrată din punct de vedere politic.